

ESINEVAD NOORED BALLETTANTSIJAD

Tänavune kevad on meie muusikateatritele järeikasvu tutvustamise mõttes olnud rõõmustavalt lootusiandev. Konservatooriumi laulukateedri üliõpilaste ja lõpetajate esituses jõudis möödunud kuul RAT «Estonia» laval publiku ette Mozarti «Figaro pulm» ning nüüd oli Eugen Kapi balleti «Kullaketrajad» esietendus, kus esinesid Koreograafiaakooli õpilased. Nii et järjestikku kaks muusikalavastust, mis mõlemad on terve nisti noorte lavajõudude kanda.

E. Kapi ballett «Kullaketrajad» on loodud kaks aastakümnet tagasi. Kooli ja eeskätt muidugi lavastaja Enn Suve suureks teeneks tuleb lugeda seda, et näeme praegu balleti uut redaktsiooni. Uuendusi on nii libreto kui ka muusika osas. Selle koreograafiateose aluseks olnud F. R. Kreutzwaldi muinasjutule oli varem lisatud mitmeid kõrvalisi ja -teemasid. Nüüd on need kõrvalt jäetud, sündmustiku käik on lihtsam ja loogi-

lisem. Ja ilmselt ka muinasjutu- ja lastepärasem. (On ju ikkagi tegemist lasteballetiga!)

Seoses uue libretovariandiga on helilooja mitmeti kohendanud ja viimistlenud ka partituuri. Nüüd mõjub see lihtne ja lastepärane, rahvamuusikast pärinevail intonatsioo-

de lahtise emotsionaalsuse. Orkester mängis rütmierksalt, heas kontaktis noorte tantsijatega.

Teatripoolne panus sellesse lavastusse oli ka Eldor Renteri töö kunstnikuna. Ilmselt on ta hästi mõistnud teose prentensioonitult lihtsust ja armsalt

• E. Kapi «Kullaketrajad» RAT «Estonia» laval •

nidel ja rütmistikul tuginev meloodiarikas muusika ilusasti ühtsena, väljapeetult stiilse tervikuna. Dirigent Kirill Raudsepp on E. Kapi muusika kauaaegne interpret, kelle taktikepi all on kõlanud peaaegu kõik helilooja orkestri- ja lavateosed. Ka sedapuhku näitas ta E. Kapi muusika süvenenud tundmist, oskas ilmekalt välja tuua selles peituvad koloriitsed võimalused ning kulminatsiooni-

lapselikku naiivsust. Lavapildid mõjuvad kaunilt ja poeetiliselt, neis on kaasaraäkkivat meeolelust. Hea ja otstarbekas on lavakujunduse põhimõtteline lahendus — kerged ja õhulised kulissid, mis vajaduse korral läbi paistavad ning on ka hõlpsasti-kiiresti vahetatavad. Onnestunuks tuleb lugeda samuti kostüümide lahendust. Lähtealuseks on olnud rahvarõivad, mida julgesti ja balletipäraselt on stiliseeritud. Rõõmsalt pidulik-säravad on etenduse lõpuosaks loodud kostüümid.

Lavastuse koreograafiline lahendus on ballettmeisterlavastaja Enn Suvelt. Ilmselt on ta püüdnud silmas pidada asjaolu, et kooli lõpetajad ning koos nendega suuremates osades esinevad vanema kursuse õpilased ei ole veel lõplikult väljakujunenud balletiartistid. Küllap sellepärast on ka koreograafia suhteliselt lihtne ega esita erilisi tehnilisi nõudeid. Enamiku tantsude aluseks on traditsiooniline klassikaline kool oma väljakujunenud sümmustiku ja poosidega. Ka tegelaskujude põhimõtteline lahendus on traditsiooniline.

E. Kapp on «Kullaketrajad» loonud numbriballetina, kus iga soolo- või rühmatants on omaette lõpetatud tervik. Sellele vastavalt on loodud-seatud ka tantsud, mis rajanevad rohkem mitmesuguste kombinatsioonide kordumistel kui tantsu arendusel. Paiguti tekib seetõttu isegi vastuolu muusika ja lavalt pakutava

vahel — orkestris kõlab tugev tõus, emotsionaalne pingevärv, tantsuline lahendus jääb aga endiselt rahulikuks. Mõnevõrra mõnotoonseks teeb koreograafilise lahenduse see, et mõningaid tantsuelemente on nagu ülemääralt palju kasutatud. Nii jääb klassikalisel balletil põhinevaist episoodidest valdavalt meelde ja silme ette arabeski mitmesuguste variantide rohke rakendamine, rahvatantsu stilisatsioonides aga hüpaksamm.

Etendust jälgides võib nentida, et noored tantsijad on saanud õige ja hea koolilise ettevalmistuse oma pedagoogidelt — nelud Iraida Generalova, noormehed Enn Suve klassis. Püüdliselt tantsivad balletis peaosil Tiina Jaanimägi ja Vladimir Kuzmin, nende tegevusliini toetavad omalt poolt ka Carmen Neemre ja Inessa Rumjantseva teiste kullaketrajatena ning Juri Mihhejev ja Juri Petrov Kuningapoja vanemate vendadena. Karakterosi tantsisid esietendusel Aleksander Kikinov (Nõid) ja Raili Jõeäär (Kass).

Noorte innukust ja püüdlikkust tõdedes ei saa süüsi märkimata jätta, et mingil määral annab ennast veel tunda teatud õpilaskikkus — mitte alati ei ole tantsu vorm päris lõpetatud, liigutused hajuvad vahel nagu õhku. Muidugi on raskel ühes lavastuses täielikult avada iga noore tantsija individuaalsust, tema andelaadi ja oma teemat. Kahilemata aitaks siin usna olulisel määral kaasa edasine koolikas töö etenduse. LAVASTUSLIKUL lahendamisel. Praegu on enam-vähem omandatud tantsude joonis, vajaka jääb aga mõtestatusest, sisulisest, väljenduslikkusest, tegelastevaheliste suhete konkreetsusest, reageeringute selgusest ja ilmekusest.

Koreograafiaakool ja ballettmeister E. Suve on teinud ära suure töö selle balleti ettevalmistamisel kooli oma jõududega. Meie muusikateatris on ju vähe lastele mõeldud lavastusi. «Kullaketrajad» jääb ka edaspidi teatri repertuaari. Sellepärast tahaks loota, et see lavastus ei oleks noortele balletikunstnikele ainuüksi tantsuliste oskuste viimistlemise võimalus, vaid kujuneks tõeliseks, igakülgse lavalise meisterlikkuse kooliks.